

USTAWY TOWARZYSTWA
LITERACKO-HISTORYCZNEGO

TYTUŁ I.

CEL TOWARZYSTWA.

ARTYKUŁ 1.

Towarzystwo Literacko-Historyczne zbiera i upowszechnia wiadomości wyjaśniające dzieje dawnej Polski, albo dotyczące obecnego jej stanu i jej przyszłych losów.

ARTYKUŁ 2.

Gromadzi w kopiach i w porządku zbiera materiały historyczne, jakie się odkryć potrafią w zagranicznych archiwach, tudzież prywatnych i publicznych bibliotekach; nakoniec zbiera książki wszelkiej treści dla wzbogacenia Biblioteki Polskiej.

ARTYKUŁ 3.

Zajmuje się ogłaszaniem dzieł, rozpraw, pism ulotnych, artykułów dziennikarskich i innych rozmaitej natury pism, w sposób jaki uzna za odpowiadający zamiarowi swojemu.

TYTUŁ II.

SKŁAD I ORGANIZACYA TOWARZYSTWA.

§ 1. — *Skład.*

ARTYKUŁ 4.

Towarzystwo składa się z członków czynnych oraz członków zasłużonych, dobroczyńców, honorowych i korespondentów.

ARTYKUŁ 5.

Towarzystwo przybiera nowych członków przez wybory, bez względu na narodowość; z tém wszakże zastrzeżeniem, że ilość cudzoziemców nie może przechodzić 1/3 liczby członków Polaków.

ARTYKUŁ 6.

Przedstawienie na członka podaje się na piśmie przez dwóch członków. Towarzystwo na posiedzeniu następnym, op objawieniu opinii Rady, głosuje nad jego wyborem. Jeżeli

kandydat większością głosów jest przyjęty, prezes przesyła mu nominacyę. Nowo wybrany członek podpisze akt przyjęcia, na exemplarzu Ustawy w osobną księgę wciągnionym, a następnie, podaniem ręki prezydującemu, przyrzecze dopełniać zobowiązań Ustawą Towarzystwa objętych.

ARTYKUŁ 7.

Na przedstawienie jednego członka Towarzystwa i po zasięgnięciu opinii Rady, Towarzystwo wybiera członków dobroczyńców, honorowych i korespondentów.

Prezes, na przedstawienie Rady, wybiera, z grona Towarzystwa, dwóch członków zasłużonych.

ARTYKUŁ 8.

Towarzystwo ma grona posiłkowe, formowane z Polaków, za granicami Polski mieszkających, znoszące się z Towarzystwem przez swoich prezesów i odsyłające zbiory swe piśmienne do głównego paryzkiego archiwum.

§ 2. — *Organizacya Towarzystwa.*

ARTYKUŁ 9.

Głównym urzędem Towarzystwa jest prezes jego dożywotni i nominalny właściciel Biblioteki Polskiej. On przewodniczy Radzie Towarzystwa i jego ogółowi; ma prawo i obowiązek czuwania nad wykonaniem ustaw, tudzież nad tem, aby cel Towarzystwa był osiągnięty w sposób najskuteczniejszy i najużyteczniejszy.

Rada Towarzystwa składa się z vice-prezesa, sekretarza i podsekretarza, podskarbiego, dwóch konserwatorów Biblioteki oraz członków zasłużonych.

ARTYKUŁ 10.

Sekretarz utrzymuje korespondencyą Towarzystwa, jest stróżem jego aktów, spisuje protokoły, utrzymuje listę członków Towarzystwa i *Księgę Pamięci*, w której zapisywane będą ważniejsze zdarzenia spólczesne, z historią narodu związek mające. Na posiedzeniu publicznem rocznem przedstawia raport z różnych czynności Towarzystwa (art. 35).

Do pomocy jego może być mianowany Podsekretarz.

ARTYKUŁ 11.

Podskarbi przyjmuje pieniądze wpływające na rzecz Towarzystwa ze składek, z darów lub z innych źródeł. Używa tych funduszków stosownie do budżetu przedstawionego przez Radę, czuwa nad regularnym wpływem składek i na miesięcznych posiedzeniach podaje obraz stanu kassy (art. 32).

ARTYKUŁ 12.

Konserwatorowie Biblioteki mają sobie powierzony dozór całości jej, rozporządzają funduszami przeznaczonymi na jej utrzymanie, wskazują prace służbie bibliotecznej, pilnują ścisłego wykonania przepisów dotyczących się tak pożyczania ksiąg jako też i urzędzonej w Bibliotece czytelnicy publicznej. Obowiązkiem ich jest coroczny zdawać raport o stanie Biblioteki (art. 34).

ARTYKUŁ 13.

Biuro wydawnictwa, z trzech najmniej członków złożone, ma dozór nad archiwami Towarzystwa i kieruje pracami wykonywanymi w myśl art. 3 niniejszej ustawy (art. 38). Żadna praca literacka, jakakolwiek byłaby jej obszerność, nie może być ogłoszona w imieniu Towarzystwa lub Biblioteki, bez udziału biura. W razach spornych, Rada Towarzystwa decyduje ostatecznie.

ARTYKUŁ 14.

Na posiedzeniach Towarzystwa i Rady, większością głosów obecnych członków stanowić będzie o prawomocności postanowień. Przy równości głosów, rozstrzyga prezydujący (art. 29 i 30).

ARTYKUŁ 15.

Wnioski mające za przedmiot wprowadzenie jakiej odmiany w niniejszej Ustawie, przedstawione być powinny na piśmie do Rady, która, jeśli uzna je za pożyteczne, wniesie na posiedzenie Towarzystwa. Do obrad tego rodzaju potrzebną jest obecność przynajmniej 15tu członków i większość dwóch trzecich głosów.

ARTYKUŁ 16.

Towarzystwo ma prawo w przypadkach ważnych, po zasięgnięciu opinii Rady lub na jej przedstawienie, wykreślić z listy swój członka, nieczyniącego zadosyć przez rok cały zobowiązaniom względem Towarzystwa przyjętym, lub przez swoje postępowanie obrażającego zasady moralności.

TYTUŁ III.

OBOWIĄZKI CZŁONKÓW TOWARZYSTWA.

ARTYKUŁ 17.

Członkowie Towarzystwa, do osiągnięcia jego celów art. 1 wskazanych, przykładać się mogą :

1° wypracowaniem raz do roku w przedmiocie wybranym przez siebie lub przez Towarzystwo wskazanym, artykułu lub obszerniejszego pisma ; albo

2° złożeniem co miesiąc czterech arkuszy kopij materiałów historycznych, nieogłoszonych drukiem i nieznajdujących się w archiwum Towarzystwa, w formie art. 37 przepisany ; albo

3° ofiarowaniem jako dar, w ciągu roku, dzieł, których Biblioteka Polska nie posiada i których cena wynosić będzie najmniej fr. 30 ; nareszcie

4° wnoszeniem regularnym do Kasy Towarzystwa franków dwa co miesiąc (art. 32).

ARTYKUŁ 18.

Członek dobroczyńca płaci rocznie fr. 120. Członkowie honorowi i korespondenci od wszelkich opłat są wolni.

ARTYKUŁ 19.

Rada Towarzystwa, przez wzgląd na okoliczności, może umorzyć ciążącą na członku Towarzystwa zaległość, a nawet zmniejszyć ją albo czasowo uwolnić go od bieżącej opłaty.

ARTYKUŁ 20.

Obowiązkiem jest członków będących w Paryżu, regularnie uczęszczać na jego posiedzenia.

Członek opuszczający Paryż, zachowa swe prawa, jeżeli czyni zadość jednemu z obowiązków art. 17 objętych. W tym przypadku wskaże członka pośredniczącego między nim a Towarzystwem.

ARTYKUŁ 21.

Korespondenci czynią zadość zobowiązaniu przyjętemu, przesyłając do Towarzystwa, raz przynajmniej do roku, owoce swoich poszukiwań lub pracę piśmienną, do historii i literatury polskiej odnoszącą się albo mogącą obchodzić polskich czytelników.

ARTYKUŁ 22.

Każdy z członków obowiązuje się należeć do komisji szczególnych, do których go powoła przydujący i będzie uważał za swoją powinność, przykładać się do pomysłowości Towarzystwa i do powiększenia jego zbiorów.

ARTYKUŁ 23.

Co rok, w rocznicę śmierci Jenerała Kniaziewicza i Juliana Ursyna Niemcewicza, którzy należeli do pierwszych założycieli Towarzystwa i byli jego dobroczyńcami, to jest dnia 21 maja, członkowie Towarzystwa znajdować się będą w Montmorency, na ustanowionem na wieczne czasy nabożeństwie żałobnym za dusze Polaków zmarłych na wygnaniu.

ARTYKUŁ 24.

Prezes wyznacza jednego z członków do napisania nekrologu członka zmarłego.

ARTYKUŁ 25.

Mieszkaniem Towarzystwa jest dom Biblioteki Polskiej w Paryżu, *quai d'Orléans*, n° 6.

TYTUŁ IV.

POSIEDZENIA TOWARZYSTWA.

ARTYKUŁ 26.

Posiedzenia są zwyczajne, nadzwyczajne i posiedzenie roczne publiczne.

ARTYKUŁ 27.

Posiedzeniom przewodniczy prezes, w jego nieobecności

vice-prezes lub wskazany przezeń jeden z członków. Prezydujący otwiera i zamyka posiedzenia, zagaja, kieruje i zamyka obrady, daje i odbiera głosy.

ARTYKUŁ 28.

Obrady odbywają się w języku polskim i w tymże języku redagowane są protokoły, uchwały i wszelkie postanowienia Towarzystwa. W razie obecności na posiedzeniu cudzoziemców, Towarzystwo będzie mogło naradzać się w języku francuzkim.

ARTYKUŁ 29.

Obecność dziesięciu członków i prezesa lub jego zastępcy stanowi komplet.

Wybory nowych członków odbywają się na posiedzeniach zwyczajnych, w obecności przynajmniej dwunastu członków.

ARTYKUŁ 30.

W przedmiotach osób dotyczących, Towarzystwo stanowić będzie głosowaniem tajnym. Inne rozstrzygane będą przez powstanie, wyjąwszy gdyby dwóch członków obecnych żądało głosowania tajnego.

ARTYKUŁ 31.

Posiedzenia Towarzystwa odbywać się będą w domu Biblioteki Polskiej, *zwyczajne* dnia 5 każdego miesiąca, o godzinie 2ej, *nadzwyczajne* zwołuje prezes ile razy tego uzna potrzebę. Posiedzenie *roczne* odbywa się dnia 3 Maja każdego roku.

ARTYKUŁ 32.

Porządek czynności na posiedzeniach zwyczajnych będzie następujący :

1° Sekretarz, po spisaniu członków obecnych, odczyta protokół posiedzenia ostatniego; jeżeli będzie przyjęty, podpisze go prezydujący.

2° Sekretarz odczyta listy do Towarzystwa adresowane i odbierze rozporządzenia względem odpowiedzi.

3° Jeden z Członków Rady złoży raport miesięczny ze wszystkiego co obchodzić może Towarzystwo. Przedstawi

zdanie sprawy z pism do jej opinii przesłanych, tudzież przygotowanych do druku, nakoniec zwróci uwagę Towarzystwa na nowe dzieła ogłoszone w języku narodowym lub obcym i dotyczące Polski lub narodów ościennych.

4° Członkowie Tow. odczytają swoje wypracowania.

5° Wysłuchane będą wnioski Towarzystwa dotyczące i wzięte postanowienia czy mają być do Rady, do dalszego użytku, odesłane.

6° Rada objawia opinią swoją względem kandydatów dawniej Towarzystwu przedstawionych; w razie opinii przychylniej nastąpi ich wybór (art. 5 6).

7° Przedstawienie nowych kandydatów.

8° Przegląd manuskryptów złożonych.

9° Wysłuchanie raportu Podskarbiego i złożenie miesięcznej składki, zakończy posiedzenie.

ARTYKUŁ 33.

Posiedzenia nadzwyczajne odbywać się będą w następującym porządku :

1° Spisanie członków obecnych.

2° Odczytanie i podpisanie protokołu ostatniego posiedzenia.

3° Przedstawienie przez prezydującego przedmiotu posiedzenia.

4° Narada nad tym przedmiotem i decyzja Towarzystwa.

5° Zamknięcie.

ARTYKUŁ 34.

Przedmiotem posiedzenia rocznego może być :

1° Zagajenie przez Prezesa;

2° Zdanie sprawy z rocznych prac Towarzystwa, które odczyta Sekretarz (art. 10). Zdanie to sprawy obejmie raport konserwatorów Biblioteki (art. 12), przez nich sekretarzowi na dziesięć dni przed posiedzeniem publicznym złożony. Podobnyż raport składa Bióro wydawnictwa (art. 38).

3° Odczytanie prac historycznych lub innych w związku z celami Towarzystwa będących.

ARTYKUŁ 35.

Posiedzenie roczne (art. 31) jest publiczném.

ARTYKUŁ 36.

Program posiedzenia rocznego ułożony będzie na posiedzeniu zwyczajném w dniu 5 Marca. To tylko będzie mogło być czytane na tém posiedzeniu, co Rada uzna za stosowne. Wypracowania mogą być czytane w języku francuzkim w razie obecności znakomitych cudzoziemców.

TYTUŁ V.

A R C H I W A.

ARTYKUŁ 37.

Kopie dokumentów i innych materyałów historycznych wynalezionych w bibliotekach i archiwach, będą przepisywane w formie jednostajnej podług wskazanego wzoru i układane w porządku chronologicznym.

ARTYKUŁ 38.

Bióro wydawnictwa (art. 13) czuwa nad dokładnością kopij i składa na posiedzeniu publiczném raport o stanie archiwum i o ogłoszonych drukiem pracach.

ARTYKUŁ 39.

Archiwa Towarzystwa otwarte będą dla użytku Polaków i cudzoziemców pod warunkami wskazanymi przez osobne przepisy.

ARTYKUŁ 40.

Lista członków Towarzystwa, przepisy tyczące się Biblioteki, archiwów i czytelni wywieszone będą w sali głównej posiedzeń Towarzystwa.

Przyjęto na posiedzeniu Towarzystwa, dnia 6 Lutego 1854 roku.

Vice-Prezes, T. MORAWSKI,

Przejrano i zatwierdzono na posiedzeniu Rady Towarzystwa d. 6 marca 1865 roku.

Sekretarz Towarzystwa, A. PLICHTA.

Paryż. — Drukarnia E. MARTINET, ulica Mignon, 2

Biblioteka Główna UMK

300020867068